



Leányvári Újság

Leinwarer Zeitung

X. évf. 4. szám • 2016. szeptember

„A leányvári iskolára elkelve egy tábla...”

A 2016 / 2017-es tanév rendhagyó módon, névadó ünnepséggel egybekötött tanévnyitóval kezdődött. Nagyon sok ember dolgozott azon a teljes nyár folyamán, hogy okunk lehessen az ünneplésre, a több mint 150 éves múlttal rendelkező és a közelmúltban kívül-belül megújult iskolaépület udvarán.

Az augusztus végi, napsütéses délelőttön körünkben üdvözölhettük Dr. Völner Pál államtitkár urat, térségünk országgyűlési képviselőjét, Popovics Györgyöt és Steindl Balázst, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnökét és alelnökét, Fazekas Bernadettet, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Esztergomi Tankerületének vezetőjét és végül, de nem utolsósorban Erdélyi Jenőné és lányát, Benke Zoltánné Erdély Hajnalkát.



Polgármester úr virággal és emléklappal köszöntötte Erdély Jenőné Rózsi nénit és lányát, Erdély Hajnalkát.

Az ünnepség Nagyné Engler Zsuzsa igazgatónő tanévnyitó beszédével kezdődött, melyben köszöntötte a meghívott vendégeket, az iskola diákjait és szüleit, különösképp a legkisebbeket, az első osztályosokat. Kiemelte, milyen fontos, hogy a gyerekek az iskolában is otthon érezzék magukat.

„Minden tanévkezdés olyan, mint hazatérés egy hosszabb utazásról. Mindig szeretünk útra kelni, de talán az idő múlásával várjuk, hogy hazaérjünk otthonunkba. Vass Albert versében olyan házat fest le nekünk, *melyben békesség és öröm tanyázik, melyben otthon-szaga van a füstnek, melynek nevet az ablaka, hívogat az ajtaja, az ember érzi benne a békét és a meleget. Az ilyen házat jó szellemek őrzik, úgy terem benne a kacagás, mint körülte a virág, mint küszöbén a napfény.*

Leányvár Község Önkormányzatának köszönöm, hogy az idei tanévkezdésre megteremtette nekünk azt az almamáttert, azt az otthont, mely sok mindenben hasonlít Vass Albert gondolataihoz.

Több hete hiányzik már a falak közül a gyermeki kacaj, a siserehad. A mai napra már megszűnt a fúró és a munkagépek hangja, moraja és végre benépesülhet iskolánk veletek, kedves gyerekek. Az idei esztendőben 119 kisdíák kezd meg a tanulást. (...) A mai nap azonban igazán az első osztályos gyermekek számára nagybetűs Ünnep. *Az ünnep alkalmából szép ruhát öltünk, az ünnep mindig valami más, valami kiemelkedő, a megszokottól eltérő, valami különleges.*”

E gondolatok után beszédet mondott Völner Pál államtitkár úr is, majd a tanulók műsora következett. Ők tánccal, illetve vidám versekkel búcsúztatták a nyári vakációt és köszöntötték az új tanévet, az iskolát, diák-társaikat.

Ezen a napon azonban nem csak a 2016/17-es tanévet nyitottuk meg, hanem más ünnepet is ültünk: iskolánk szeptember 1-től a Leányvári Erdély Jenő Általános Iskola nevet viseli, így természetesen megemlékezünk a névadóról és az ő munkásságáról is.

Hanzelik Gábor polgármester úr Jenő bácsi méltatásán túl kitért beszédében községünk iskolájának, és egyáltalán az oktatásnak a múltjára és jelenére is.

„Az emberiség történelmében már az egész korai civilizációk idejétől mindig is jelen volt a tanulni vágyás. Az egyiptomi, a görög és a római kultúra felvirágzásában is igen fontos szerepet töltött be az oktatás, bár ez akkor még csak a kiváltságosok számára volt elérhető. A matematika, asztrológia, filozófia tudományának elsajátítása, az ismeretek megszerzése nem volt hétköznapi feladat. A megszerzett tudás csak igen nehezen volt megosztható és ezáltal megszerzhető. A történelem előrehaladtával egyre jobban megismertük a minket körülvevő világot, egyre több ismeretet halmoztunk fel és egyre többek számára szerettük volna elérhetővé tenni. A középkori ember számára az egyházi iskolákon keresztül megnyílt a lehetőség, hogy ne csak a nemesi réteg tanulhasson, hanem a szegénysorból származó, de tehetséges fiatal is. Ezek az intézmények azonban még mindig igen kis számban voltak elérhetőek, és kizárólag a nagyobb egyházi és kulturális központokban. A reformáció idejében aztán robbanásszerű fejlődésen ment keresztül az oktatás. Egyre több és több iskola alakult a városokban és egyre több polgár számára lett elérhető a tudás. Az addig alapvetően egyházi oktatási rendben komoly változást hozott Mária Terézia királynő 1777-ben kiadott Ratio Educationis rendelete, mely a közoktatás ügyét állami feladattá tette és egy teljes rendszert épített fel az elemi iskolától az egyetemig, tanfelügyeleti rendszerrel együtt. 1868-tól törvény szabályozta a népiskolákban zajló oktatást és megalakultak az első tanítóképző intézetek.

Ez a hosszú történelmi visszatekintés – azt gondolom – igen fontos ahhoz, hogy megértsük, milyen jelentőséggel bírt az, amikor is 1857-ben megalakult Leányváron az iskola. Az iskola, melynek ugyan csak egy tanterme és egy tanítója volt, de elhozta a falusi gyerekek számára is a tanulás lehetőségét. 1904-től a katolikus egyház fenntartásában és már két tantermmel működött, amit 1929-ben újabb tantermmel bővítettek. 1941-ben, a II. világháború közepén vészterhes időkben valósult meg a negyedik tanterem, és immár négy tanító okította a diákokat.

Ahogy a múltban, úgy napjainkban is sok-sok ember összehangolt, áldozatos munkájára volt és van szükség a leányvári iskola fejlődése érdekében. Ma egy megszépült, megújult iskola udvarán köszönhetem Önöket. A tavalyi év végén a Környezet- és Energiahatékonysági Operatív Program keretén belül hozzávetőlegesen 62 millió forint támogatást kaptunk a Magyar Államtól és az Európai Uniótól. Ezúton is szeretném megköszönni ezt a támogatást. Ebből a pénzből az iskolaépületeink külseje újult meg, korszerű, energiatakarékos, esztétikus és ha-

gyománnytisztelő módon. Egy külsejében ilyen szépen megújult iskola szinte felkínálta magát egy komolyabb belső csinosításra is. Önkormányzatunk a tavalyi év végén döntött arról, hogy immár a falu saját forrásából, hozzávetőlegesen 20 millió forint ráfordítással korszerűsíti az épületek fűtési rendszerét, elektromos hálózatát, felújítja a vizesblokkokat és az udvart, valamint biztosítja a teljes belső festést.

Van tehát mit ünnepelnünk, hisz az oktatás feltételei jelentősen javultak, aminek diák, pedagógus, szülő egyaránt örülhet. A mai nap azonban a kézzelfogható, fizikai megújuláson túl mást is ünnepelhetünk.

A második világháború után 1953-tól kapcsolódott be a leányvári iskolaépítő munkába Erdély Jenő. Az idősebb generációk számára azt gondolom, nem kell különösebben bizonygatnom, milyen fontos szerepet töltött be Ő mind az iskola, mind a falu életében. Helytörténeti kutatómunkája, a német nemzetiségi oktatás ügyének felkarolása, közösségépítő tevékenysége elismerésre méltó. Megtiszteltetés számomra, hogy Jenő bácsi (merthogy őt Leányváron mindenki csak így ismerte / ismeri) családja, felesége és lánya is áldását adta a kezdeményezésre, hogy iskolánk felvehesse az Ő nevét.”

Az igazgatónő következőképp emlékezett meg iskolánk névadójáról, egykori tanáráról és igazgatójáról:

„Erdély Jenő, iskolánk egykori igazgatója 1953-1983 között vezette az intézményt. Alapossága, pontossága nemcsak az iskolai ténykedését, hanem honismerteti gyűjtőmunkáját, kórusvezetői és templom-kántori tevékenységét is meghatározta. Szenvedélyesen, fáradtságot nem ismerve kutatatta községünk keletkezését, őseink betelepülését. Német nemzetiségi pedagógus és iskolaigazgatóként olyan hagyatékot ültetett diákjai lelkébe, mely számomra is, egykori diákjaként egyértelművé tette, hogy mi a feladatom.

Követni a példát, melyet áthatnak a német klasszikus költő, Goethe sorai: *Zwei Dinge sollten die Kinder von ihren Eltern bekommen Wurzeln und Flügel.* Nemzetiségi pedagógusként és iskolavezetőként meghatározó számomra az örökség. A két dolog, melyre Goethe a versében utal, a gyökerek és szárnyak, melyekkel nekünk, szülőknek kell felvértezni gyermekeinket. Egy nemzetiségi iskolában tanító nemzetiségi pedagógusnak is hasonló a feladata. Az ősök által adott minták így válhatnak személyes élménnyé, tudatos önmegvalósítássá, küldetéssé.

A nyári munkálatok folyamán egy elsárgult újság akadt a kezembe. Rajta a dátum: 1982 nyara. A betűk már kissé kopottak, de nagyon érdekes a cikk tartalma. Mi is lehetne hitelesebb Jenő bácsi munkájának bemutatására, mint az ő személyes beszámolója az újság hasábjain. Idézet a cikkből:

„Fiatal tanítóként kezdte itt a pályafutását 1948-ban Erdély Jenő. Csapatvezető lett, aktívan sportolt, kertészethez, zenéhez, énekhez, egyszerűen mindenhez kellett értenie.

- *Egy köszönömért jártam el az ügyükben, '51-ben igazgatóhelyettes lettem, s 1953 óta igazgatom az iskolát. Elvégeztem a Népművelési Intézet kétéves karvezetői tanfolyamát, hogy ne érjen kudarc. A régi német népszokások a dalokban még élnek. 200 ilyen dalt gyűjtöttünk össze.*

Erdély Jenő fontos feladatnak tekinti faluja múltjának a felkutatását is. Évek óta folytat gyűjtőmunkát, ennek a részleteiről is ejtett néhány szót.”

Ez a tábla a mai napon Erdély Jenőnek állít emléket, tartalmazza azokat a sorokat, melyeket Ő írt és foglalt dalba. Megénekelve a templom előkertjében álló hársfákat, melyek a régmúlt idők, a jelen és remélhetően a jövő történéseinek és generációinak is halk, csendes, időtálló tanúi.

Kosztolányi szavai csengenek a fülemben:

„Így váltod a múltat jelenné. /hogy itt se légy és megmaradj,

a végeset is végtelenné / és bárhová nézzek, TE VAGY!”

Az iskola néhány pedagógusa, diákja és egy-két lelkes szülő elénekelte a Wahre Freundschaft (Igaz barátság) kezdetű dalt, majd leleplezésre került az épület utcafronti részén elhelyezett emléktábla.



Az Erdély Jenő arcát ábrázoló bronz dombormű Máthé Krisztián, leendő leányvári lakos munkája. Az erre az alkalomra összeállt kórus a Jenő bácsi által írt, templom előtt álló hársfákról szóló „Edle Lindenbäume vor der alten Kirch?...” kezdetű dallal tisztelgett az iskola névadója előtt.

A műsor után és még másnap is megtekinthető volt az egyik osztályteremben rendezett iskolatörténeti kiállítás, mely nagyrészt Madar Zsuzsa munkáját dicséri. A számtalan régi fotó, osztályképek, több évtizeddel ezelőtt használt iskolai eszközök, úttörő naplók, bizonyítványok, fényképekből összeállított vetítés bizonyára szép emlékeket idézett fel a látogatókban.



Misik Hajnalka

„Landesrat, die Gemeinschaft”

20 éves

Mi is az a Landesrat? A Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa (Landesrat) 1996 óta tevékenykedik a magyarországi német nemzetiség szolgálatában. A közhasznú egyesület több mint 240 szervezetet fog össze, összesen több mint 7.000 taggal. Ezzel egyike a legnagyobb magyarországi kisebbségi csoportoknak. A Landesrat azzal a céllal alakult, hogy ápolja a német nemzetiség zenei, ének- és táncgyomályaikat, különös tekintettel a fiatalabb generáció képzésére és bevonására. Rendszeresen szervez regionális és országos fesztiválokat, melyeken a résztvevő csoportokat saját szempontrendszer szerint minősítik. A legsikeresebb együttesek állandó résztvevői a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata Országos Gálája ünnepi programjának.*

A szervezet alapításának 20 éves évfordulóját 2016. július 30-án egy nagyszabású, rendhagyó gálaműsorral ünnepelte. Negyvenkét magyarországi település csaknem ötven csoportjával, több mint 1.300 résztvevővel rendezték meg a jubileumi ünnepséget a Veszprém Arénában. A rendezvényre a Dunai Svábok Világtalálkozójáról brazil fúvósok, valamint német, amerikai és kanadai tánccsoportok is érkeztek. Az eseményen Leányvárt dalkörünk és tánccsoportunk képviselte.

Az ünnepélyes program délután három órakor, a csoportok képviselőinek az arénába vonulásával vette kezdetét. A menet kifejezetten látványos volt, hiszen a küzdőtér színes népviseletbe öltözött emberekkel telt meg szinte percek alatt. Az ökomenikus hálaadás és a megnyitó beszédek után a hagyományos gálaműsor helyett egy különleges, interaktív színdarab következett, amely a tanács történetét és küldetését mesélte el. A látványos, vidám, időnként megható produkcióban összesen több mint 40 együttes énekelt, táncolt és zenélt közösen. A nagyszabású, zenés, táncos, énekes betétekkel színesített ünnepi produkció vázát egy kislány és az édesanyja párbeszéde képezte: az anya elmesélte gyermekének, hogy a magyarországi német kultúrccsoportokat egyesítő szervezet létrehozásának ötlete 1996-ban született meg, az ötletgazda Báling József és Földi János volt. A szervezethez

mára több mint 240 együttes csatlakozott: valamennyi elkötelezetten ápolja, őrzi és adja tovább a német nemzetiség még fellelhető dalait, táncait és zeneműveit. A kislány azt is megtudta, hogy a Landesrat három nagy szekciója – a kórus-, a tánc- és a zenei szekció – azért küzd, hogy minősítő és egyéb rendezvények, képzések segítségével egyre csak emelkedjék a német nemzetiségi kultúrccsoportok színvonala. Az anya az országos tanács külkapcsolatairól is beszélt, emellett pedig megemlékezett azokról az egykor aktív személyiségekről, akik mára már nincsenek közöttünk. A kislány a gálaműsor végén címszavakban foglalta össze a Landesrat küldetését: dalok, ősök, nemzetiség, német, örökség, nyelv, dicsőség, munka és táncok – az említett kifejezések német megfelelőjének kezdőbetűi épp a jubiláló szervezet nevét adják ki: **Lieder, Ahnen, Nationalität, Deutsch, Erbe, Sprache, Ruhm, Arbeit, Tänze.****

Dalkörünk ebben a különleges produkcióban együtt dalolt a többi énekkarral, tánccsoportunk négy párja pedig eltáncolhatta Wenczl József Rezgős polka című koreográfiáját egy színpadon a pilisvörösvári, a biatorbágyi és a szári tánccsoportok mellett.

A gálaműsort követően egy kicsivel kötetlenebb program következett. A dalkörök és a tánccsoportok 10-10 perces bemutatkozási lehetőséget kaptak, a zenekarok pedig fél órán át fújhatták a talpalávalót a résztvevőknek. Táncosainknak ily módon lehetősége nyílt rögtön az elején három koreográfiát bemutatni. Az este közös mulatozással zárult, ahol együtt vigadtott az ország bármely pontjáról érkezett táncos, zenész és énekes és átérezhette a jubiláló szervezet mottóját: „Landesrat, a közösség”.

*Forrás: <http://www.zentrum.hu/hu/2015/02/a-landesrat-eves-programja/>

**Forrás: <http://nemzetisegek.hu/2016/08/02/20-eves-a-landesrat/>

A leányvári tánc tábor résztvevője voltam

Július 21-től 24-ig ismét megrendezésre került az általános iskolai és a gyermek tánc csoportok nyári tánc tábor. Negyvenen is lehetünk, akik írásban jelentkeztek a vakációs programra, amelyet a helyi kultúrházban tartottak. Társaimmal együtt én is kíváncsi várakozással készültem a 4 napra. Csoporttársaim egy része a kultúrházi hálósákos alvásra is jelentkezett, de voltak, akik az otthoni alvást választották. Ebédelni a kultúrházban tudtunk. A tánc tábor vezetőit már ismertük, mivel ők tartják a heti tánc próbáinkat is. Gáspár Kinga, Gáspár Linda, Csizmadia Krisztina, Misik Hajni és Kreis Andrea voltak a kétfelé osztott csoport vezetői. Nekik köszönhetjük a változatos, jó hangulatban együtt töltött szép napokat, amelyeken a régi táncokat ismételtük és új táncot is tanultunk.

Már az első nap délelőttje is táncok gyakorlásával és közös játékokkal telt. Egy új tánc tanulása is elkezdődött. Az ebéd utáni rövid pihenést egy kézműves foglalkozás követte, ahol Szakmár Krisztina és Klányiné Glebóczy Judit voltak segítségünkre. Fülbevalókat és karkötőket készíthettünk magunknak és megismerkedtünk a különböző üvegek fonalakkal való betekeréses díszítésével is.



Izgalommal vártuk a második napra tervezett kirándulást a Sobri Jóska Kaland- és Élményparkba, ahova kisebb társaink szülei is elkísértek bennünket. Jó hangulatban telt a buszozás a Veszprémhez közeli Kislődig, ahol a szép élménypark várt bennünket. Sok ügyességre volt szükség a különböző hinták, csúszdák és járművek kipróbálásához. Sokan élvezték, ahogy egy tó felett, drótkötélen függve átcsúsztunk a másik partra, de a bobbó, a hajócsúszda, a vízibicaj és a trambulín is klassz volt. Több akadálypályát is kipróbálhattunk, és egy betyártanyát is meglátogattunk. Hazafelé még megálltunk a mezítlábas parknál, ahol sokféle talajon (homok, tufa, kavics, murva, fenyőtobozok...) járhatunk. Az egész csoport fáradtan szállt fel az autóbuszra, amely hazahozott bennünket.

A harmadik napunkon régi táncokat gyakoroltunk és tovább tanultuk a megismert új tánc lépéseit. A kultúrház nagytermében játékokat gyakoroltunk. Az ebédünket (szilvás és barackos gombóc) Horváth Ica néni és Gerli Lízi néni segítségével készítettük el közösen, összesen 236 gombócot!





Az ebéd utáni pihenést a különböző csapatjátékok versenye követte. Este 8 órakor a kultúrházban találkozott ismét a teljes csoport, innen fáklyákkal indultunk a Kálvária dombra, ahol pillecukrot sütöttünk. Megismerkedtünk egy indián tánccal is, majd visszamentünk a kultúrházba, ahol megkezdődött a pizsamaparti. Az elalvás előtt még egy mesefilmet is megtekintettünk, majd jót aludtunk.

A negyedik napon a reggeli után csatlakoztak hozzánk azok, akik inkább az otthoni alvást választották, majd két csoportra válva gyakoroltuk a tanult új táncot. Csapatversenyekkel telt a nap délutánja, majd elköszöntünk egymástól és vezetőinktől.

Úgy gondolom, hogy mindenkinek szép emlékei vannak az együtt töltött pár napról. Köszönjük Kingának, Lindának, Hajninak, Krisztinek és Andreának a fáradságos munkáját, amellyel sok örömet szereztek nekünk! Én nagyon élveztem a táncbort és jövőre is részt szeretnék venni azon.

*Leányvár, 2016. augusztus 22-én
Szakmár Eszter 6. osztályos tanuló*

Schwabenfest Pilisvörösváron

A XXV. Vörösvári Napok keretein belül idén X. alkalommal rendezte meg a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Táncegyüttes a Schwabenfest rendezvényét. Ebben az évben a Kacsató melletti rendezvénysátor adott helyet a 2016. augusztus 14-i, búcsúvasárnapi eseménynek. Tánccsoportunk a németországi Wehrheimer Landjugend, a Pilisvörösvári Nosztalgia Tánccsoport és a vörösvári táncegyüttes óvodás, alsó tagozatos, ifjúsági és felnőtt csoportjai mellett lépett színpadra. A gyülekező

vendégeket a Mini Sramli zenekar muzsikája fogadta. A vörösvári csoportok fellépései között egy-egy vendég mutatta be produkcióját, így tánccsoportunk is két blokkban, 3-3 tánccal szerepelt. Színes és tartalmas, közel négyórás műsor (rengeteg nézővel) kerekedett ki az idei Schwabenfest-ből. A tánc este nyolckor sokak számára még nem ért véget, hiszen csoportunk több tagja az esti bálon, a Werischwarer Burschen muzsikájára ropta tovább.

Dunabogdányban jártunk

Sördélutánál várta az érdeklődőket szeptember 3-án Dunabogdányban a helyi német önkormányzat. A művelődési ház udvarán egész délután nemzetiségi kulturális csoportok léptek fel. A Bogdányi Svábzenekar, a Bogdaner Singkeis és a Donauknie Tanzgruppe mellett bemutatkozott a visegrádi Német Nemzetiségi Kórus, valamint tánccsoportunk Leányvárról. Este

fél nyolctól a Tarianer Spitzbuam zenéjére ropták a mulatni vágyók a táncot. Tánccsoportunk 2012-ben kapott először lehetőséget arra, hogy a Visegrádtól 5 km-re fekvő település rendezvényén szerepeljen. Akkorról a tűző napon és kis színpadon táncolás maradt meg mindenki emlékezetében, az idén buszunk hosszas keresése vált felejthetelenné.

Tánc tábor Felsőtárkányon

Felnőtt táncsoportunk a tavalyi liptódi tánc tábor után az idén egy újabb számunkra már ismert helyet, Felsőtárkányt választotta táborának helyszínéül, ahová ifjúsági csoportunkból is pár lelkes táncos velünk tartott. A Bükk nyugati kapujának is hívott település Egertől 10 km-re fekszik. A kb. 3.500 lélekszámú község kiváló helyszín a természetet kedvelők számára, hiszen több tanösvénnyel, egy erdei kisvasúttal, tóval, számos bicikliúttal és természetesen temérdek túrázásra alkalmas úttal rendelkezik. A faluban több művészeti csoport is működik: fúvószenekar, néptáncsoport és népdalkör.



Hagyományosan minden évben augusztus első hétvégéjén rendezik meg a „Felsőtárkányi Rétesnapokat”. Négy éve véletlenül csöppentünk bele a rendezvénybe, az idén már szándékosan szerveztük erre a hétvégére táborunkat. Helyben készült hagyományos felsőtárkányi sós-túrós rétes, és más ízesítésű rétesek fesztiválja ez a helyi tónál. Két napon keresztül hagyományörző és szórakoztató programokkal, kézműves foglalkozásokkal, néptánccal, népzenevel, világzenei koncerttel, kirakodóvásárral és frissen sült tárkányi rétesrel várták az érdeklődőket. A vendégek szemtanúi lehettek a rétes verésének, húzásának, sütésének, amit a lelkes tárkányi asszonyok mutattak be. A rétes hagyományosan a tárkányi lakodalom fő csemegéje volt, ezért a rendezvény első napján a tárkányi lakodalom pillanatképei elevenedtek meg. E lakodalom előtt és után kaptunk mi is lehetőséget arra, hogy a rétesfesztiválózóknál fellépjünk. A közönség számára még ismeretlen és „furcsának” tűnő táncainkat nagy lelkesedéssel fogadták, a helyi magyar néptáncosok is elismerő szavakkal illeltek minket. A sós-túrós rétest mi is megízlelhattuk, majd este a helyi lagzis zenekar bulijában roptuk a táncot.

A vasárnap délelőttünk egy egyeseknek régi, de elfelejtett, másoknak újnak számító koreográfia tanulásával telt. Délután ismét folytattuk a gyakorlást és a fesztiválra is ellátogattunk. Esténket már az erdőben található faházainknál töltöttük, ki-ki csocsózott (igen, vittük magunkkal a csocsóasztalunkat) vagy már a falunapi asztaldekoráción dolgozott.

Hétfőn délelőtt újra a táncnak szenteltük az időt, délután pedig egy oda-vissza kb. 10 km-es gyalogtúra szerepelt a programunkon. Célunk az Esztáz-kői barlang volt. A barlang kicsi, de annál látványosabb, egy cseppkövekben bővelkedő barlang, mely a Gyetra-völgyben nyílik. Túravezetőnk két csoportban mutatta meg nekünk a cseppkőképződményeket, és mesélt magáról a barlangról és a Bükkről. Kissé fáradtan érkeztünk vissza szálláshelyünkre, ahol az estét akadályversennyel és spontán karaokéval zártuk. Utolsó napunkat a demjéni barlang- és élményfürdőben napozással, fürdözéssel, csúszdással és lángosozással töltöttük.

Liptódhoz hasonlóan Felsőtárkányra is csak azt tudjuk mondani, hogy ide még egyszer visszajövünk.

Gáspár Linda



EGY VÁLLALKOZÓ KEDVŰ NÉMET ARISZTOKRATA, GRÓF HOFMANNSEGG 1793-1794. ÉVI MAGYARORSZÁGI UTAZÁSAI

Több 18. századvégi időszak helytörténeti eseményeinek részleteivel is találkozhattak olvasóink a Leányvári Újság írásaiban.

A 150 éves török uralom után, Buda visszafoglalásával elkezdődhetett a három részre szakadt ország benépesítése, újjáépítése, gyarapítása és lassú fejlődése.

Leányvár életében is fontos események megalapozása volt a századváltó időszak. A 3 nagy „Schwabenzug” lezárultával a betelepült német és szláv telepésekkel bővülő magyarság elkezdte a lepusztult földek újra művelését, utak, házak, templomok, parókiák, iskolák építését.

Községünkben 1790-ben megépült a plébánia, amikor még csak imaházban tartották a katolikus istentiszteleteket. 1803-ban Jungbauer Ferenc, az első főállású leányvári plébános megalapította az önálló egyházközséget (Kirchengemeinde). 1796-ban már iskolamesterrel működik az egytanerős iskola, 1806-ban a klarisszák támogatásával elkezdődik a templom építése. Mária Terézia Ürbéri Pátense alapján 1768-ban a leányvári úrbáriumban is lajstromba vettek 24 egésztelkes jobbágyot és 56 házas zsellért... A német nyelven készült pátens 5 oldalas névlistája sok ma is élő családnevet sorol. Sok Csolnokon anyakönyvezett német telepes az 1782. évi nagy csolnoki tűzvész után a Leányvárra költözést választotta. 1785-ben elkészült a Kálvária hegyi kápolna a hármasszoborcsoporttal. Az 1812. évi Canonica Visitatio már az önálló egyházközség rendezett és folyamatos tevékenységét jónak értékeli.

Ennek az időszaknak irattári dokumentációjába „lehelnek életet” Gróf Johann Hofmannsegg szászországi utazó magyarországi levelei, amelyekben folyamatosan tájékoztatta Drezdában élő nővérét magyarországi tapasztalatairól, élményeiről. A magyarországi eseményeket összehasonlította a szászországiakkal és értékelt, minősítette azokat.

A német nyelven írt könyv („Reise des Grafen von Hofmannsegg über Ungarn im Jahre 1793 und 1794”) Berkeszi István fordításában közel 100 év után, 1887-ben jelent meg Magyarországon, majd újabb 100 év

után a Baranya Megyei Könyvtár reprint kiadásában jelent meg 1988-ban.

A 142 oldalas levélgyűjteményből válogattam össze részleteket, melyekről úgy gondoltam, hogy érdekesek lehetnek a régmúlt időkre kíváncsi olvasóink számára. A levelek ízes nyelvezete szinte követeli a fordítás betűhív közlését.

Az olvasmányos levelek a magyar élet köznapi és ünnepei eseményeit hitelesen és őszintén mutatják be. A levelek írója - az összes magyarországi viszontagságai ellenére is - olyannyira megszerette hazánkat, hogy „megtanult magyarul, és folyvást magyar ruhában járt”. Megfordult a legfőbb úri körökben, magánál a nádornál is, tánctermekekben, színházakban, kávéházakban, vásárokon. Városainkról (Buda, Pest, Pécs, Szeged, Temesvár, Szabadka), falvainkról és a magyar tanyasi viszonyokról is részletes leírásait olvashatjuk.

1794-ben, Martinovicsék elfogatása idején a titkos rendőrség gyanújába került, mint holmi „francia emisszárius” Bécsben tisztázta magát, de ezt követően már csak rövid időre tért vissza Magyarországra.

1793 július 3-án kelt úti beszámolóját így kezdi:

Lehetetlen jobb postai szolgálatot kívánni, mint ebben az országban van. Többször megtörtént, hogy a lovakat hamarabb felváltották, mint amennyi idő alatt a kerekeket megkenhették, és sohasem történhettek, mint nálunk késedelmességek, s aztán bocsánatkérések... Egy napot Győrben töltöttem... Az egész vidék a Duna mentében meglehetősen csupasz és egész egyszerű. Váltakozva majd magyar, majd német faluba jut az ember, vendéglősök, postamesterek és effélék majdnem kivétel nélkül mind a német nyelvet beszélik, csak némely postakocsis nem tud németül.

Buda a Duna nyugati oldalán fekszik, Pest éppen szemben vele mint Neustadt és Drezda. A két várost egy hajóhíd köti össze, a mely legalább is még egyszer olyan hosszú mint a drezdai. Pest vidéke egészen csupasz, Budáé pedig egészen hegyes vidék.... Az úgy nevezett várban különféle hivatal, a színház és sok magánlakás van. A hegyről a kilátás pompás. Körös körül halmok

és hegyek emelkednek s a melyek csak némiképp is alkalmasak arra szőlővel vannak beültetve s meg kell vallani, hogy e szőlőhegyek és szőlővel beültetett kertek beláthatatlanok éppen úgy mint például a drezdai völgy. A magasabb halmokon a szőlőn felül még hegyi legelők is vannak, a hol sok előttünk még ismeretlen növény tenyészik, s a mi kerti virágaink közül itt még sok vadon nő. Aztán körös körül még magasabb hegyek vannak... csupa közép nagyságú tölgyfaerdővel egészen el vannak borítva. A fák között gyönyörű füvet is látni... Mégis hiányoznak e helyeken a patakok, minőket nálunk oly gyakran találunk. A kisebb folyóvizek hiányát mutatja a hajómalmok nagy száma a Dunán, csak Buda és Pest mellett mintegy 60 vagy 70 is van. Ama helyeken, melyek szőlőtermesztésre nem eléggé alkalmasok tönkölyt és árpát termelnek, rozsot már kevesebbet láttam, búzát és zabot éppen nem. Némely helyen ismét kölest termelnek, közötté bab és uborka is van.

Falu a főváros közelében alig van. Úgy hiszem, hogy egy sincs egy óra járásnyira közelebb Budához, sőt egymáshoz sincsenek közelebb. Ezen falvakban sok német lakos van, földjeiket kitünően művelik, de azért – mint némelyektől hallottam – elég nyomorúságosan élnek... Megérkezésem után másnap reggel kimentem természeti ritkaságokat gyűjteni; különféle szép dolgokat találtam, melyeknek itt van a hazája. Már harmadnap kimentem a „Szép Juhásznehöz”. Egyetlen vendéglő ez, egyikén a legmagasabb hegyeknek... Több út vezet le a hegyről a völgybe és rétekre. Minden friss, zöld és árnyékos. Ezen hely is az egyike azoknak, a hova a városból sétálni szoktak járni, nem is múlik el nap társaság nélkül, kivált vasárnap van tele. Egy másik hasonló hely a „bárányerdő” nevet viseli... Az itteni égalj és a mienk között eddig kevés különbséget tapasztaltam. A gabona alig 14 nappal van előbb és az aratás aligha fog nyolcz napnál előbb beállni, mint Szászország melegebb vidékein. A cseresznye éppen most érik, a földi eper is, de ez nem olyan, mint a miénk, hanem bizonyos kerti kövér faj, a mely itt a bokorban terem. Szénát éppen most takarítják... Mondják, hogy itten különösen egészséges lakni; az egészségtelen helyek mélyen lent vannak az országban... Akácfa van itt elég, de sem fenyő, sem nyírfa, kevés égerfa, hanem annál több a tölgyfa, habár nem elég erősek, mivel alig 40-50 éves korukban már kivágják... A budai bor ismeretes és híres; az a mit itt a fogadóban kapok, valószínűleg csak középfinom, mégis kitünőnek találom. Kannánként körülbelül 3 kr [krajcár]; nekem úgy ízlik, mintha burgundi volna, van tüze és elég édes. Egy akó ára 5-6 forint... Idáig a vadászom még nagyon jól megállja a helyét; igen figyelmes, jóakaró, tiszta, szolgálatkész, még eddig semmi hibát nem találtam benne.

A bőséges első levél képet ad a főváros és környéke természet- és gazdaságföldrajzi helyzetéről. Jól tükrözi írójának sokrétű figyelmét, egy-egy mondatából a gazdálkodás színvonalára, állapotára is következtethetünk. Összehasonlításai inkább hízelgők a honi állapotokra. A 150 éves török uralom után eltelt 100 év hosszú időszak történelmünkben, amelyet még belső békétlenségek, csatározások is tarkítottak, és csak a szatmári békétől eltelt 80 év volt a békés gyarapodás, építés időszaka, amely a honi konzervatív, feudális állapotok és az egyoldalú Habsburg törekvések szorításában is megérlelte a magyarországi felvilágosodás, majd a reformkori törekvések körülményeit.

A Buda környéki állapotok hosszabb idézését azért választottam, mert településünk a két főváros, Buda és Bécs fontos útvonalában volt. Szinte biztos hipotézisnek vehetjük, hogy a tudós gróf delizsánsza a községünket is érintő úton tette meg a 36 mérföldnyi utat, amelynek fontos lóváltó állomása volt Dorog és Pilisvörösvár. A templomunk építését sürgető plébánosunk, Josef Gianone is a forgalmas főútvonalra hivatkozott érvelő felterjesztésében.

Buda után Eszék felé folytatta utazását a természetbarát gróf. Útja során több ritka madárral, lepkével és növényritkaságokkal gyarapította gyűjteményét. Levelének e részleteire nem térek ki, hanem inkább a szociográfiába sorolható érdekességeket, kuriózumokat, a népelet érdekes részleteit idézem.

Körülbelül egy óra járásnyira Budától a lakásoknak egész sora tűnt fel nekem, melyek a Duna magas partján lágy, de mégis elég szilárd kőbe vannak bevésvé, úgy hogy a ház egész előfala a sziklával egy vonalba esik, s az egész szoba abban van eldugva. A homlokzaton ablakok, sőt ablakrákák, mintha fából lennének, szintén kőből vannak, de ablaktáblát nem láttam bennök. Ajtó és ablakformára imitt-amott a falakon és sziklákon egész művészi czirádák vannak kivágva. Ezek bizonyára a legtömörebb házak, a minőt csak képzelni lehet. Az éjszakát Pentelén, a következőt már Mohácson töltöttem... vidékeik éppen nem voltak érdekesek... Baranyaváron sok német lakik, különösen a szolgálati helyek velök vannak betöltve... A kiállhatatlan szűnyogsereg éjemet álmatlanná teszi... másnap egy kitünő szerre akadtam ellenök. Baranyaváron tanítottak meg reá és igen jónak találom. Bizonyos gyökeret használnak erre, a melynek szagát a szűnyogok semmiképp ki nem állhatják. Alvás előtt ezért egy keveset paráztűzre tesznek belőle, úgy hogy a szoba tele van füsttel, de amelynek éppen nincs rossz szaga. Alig érzik ezt meg a szűnyogok, már egy általános karéneken tör ki zúgolódásuk, mindnyájan az ablak előtt gyűlnek össze, hogy friss levegőre menjenek. Még gyertyát is

szoktak tenni az ablakra, hogy megmutassák nekik az utat. Ezt teszem én is minden este, így legalább néhány órát alhatom. Ami az itteni égalji viszonyokat illeti, én nem találok éppen olyanak a minőket festeni szoktak. A hőség már reggel 6 órától este 7-ig rendkívül nagy, olyan mint nálunk a legmelegebb napokon délben... egész nap egyszeri vászonnadrágban járok... A földművelés tekintetében semmi különöset nem tapasztaltam. Mindenütt nagy szántóföldek török búzával [kukorica], tönköly, zab és árpa, közöttük bab és tök. Rendes búzát még nem láttam Magyarországon. Az aratás most van leginkább folyamatban. A gabona részben vagy talán egészben is a mezőn lesz kicsépelve, illetőleg lovakkal kinyomtatva. A szőlők itt sokkal rosszabbak vannak művelve, mint a budaiak, a közönséges bor pedig alig iható, savanyú és keserű, sokkal rosszabb, mint a legrosszabb meisszeni. A korcsmárosok nem mérhetnek másfélét, csak a mit az uraságtól kapnak, mit ezek alattvalóik kilenczedéből gyűjtenek össze s azután a falusi korcsmák között osztják fel kimérésre, a miért a korcsmárosok akónként egy garast kapnak. Cseresnye vagy nincs olyan, mint nálunk, vagy ha van is, nem olyan jó... szilvafákat lehet látni némely helyen. A vaj itt igen ritka, s mivel az itteni sajt szintén semmit nem ér, el sem képzelhető, hogy mit csinálnak a sok tejjel, mert néha egyetlen faluban száznál is több tehén van. Tehát a lakosok maguk isszák a tejet vagy megaludni hagyják. A víz úgyis rossz és mégis temérdekelt kell inni belőle ebben a kiállhatatlan melegben; ezért inkább vizes bort isznak, a mi úgy ízlik mintha rossz eczet lenne. Mindebből könnyen kiveheted, minő határtalan előnye van a mi hazánknak.

A rovarszekrényemet ellepő hangyák ellen azt tanácsolták itt nekem, hogy a parafa dugaszok alá hamut és erre összetört paprikát tegyek, mivel a két szert a hangyák ki nem állhatják. Eme török borsot, mit itten paprikának neveznek, legközelebb kóstoltam meg először, és pedig a káposzta tölteléke volt vele fűszerezve. Borzasztóan csíp, de nem sokáig és a gyomrot igen melegíti. Úgy hiszem, hogy az ilyenmű csípős holmik, az ily rest vidéken igen hasznosak, mert ellenáll a hideglelésnek és a tespedésnek... A nap és a levegő mennyire megegetett és megbarnított, nem is hinnéd el. A kezeim egészen rézszerűek.

A folytatódó levelezés a továbbiakban egy kellemetlen epizódról szól. Mint kémgyanus álutazót feltartóztatták, elfogták, fogságba tették. A bécsi igazoló útlevél megérkezéig fogvatartói igen előzékenyen, udvariasan bántak vele, az úri társaságok rendszeres meghívottai közé tartozott. Leveleiben e vendégeskedéseiről is ír. Egy-két részlet a „kedves jó testvérnek” címzett leveleiből:

Délelőtt a baranyavári jegyző úr jött hozzám. Minden faluban van egy ilyen egyén, a kit én nálunk senkivel nem tudok összehasonlítani; ez egy fél jogtudós és hozzá mindjárt egy fél, ha nem egész paraszt, feladata felügyelni a falusi policziára, a melyben ő különben alárendeltje az alispánnak... a falusi bíró még ezenkívül van.

Az úri családi asztalok oly jól és gazdagon vannak berendezve, hogy több váratlan vendég sem okoz különbséget... 10-12 tál igen jó étel még csak közönséges étkezés, ez felér a mi díszbédéinkkel, egy jól rendezett Damen dínere pedig legalább is 24 vagy még több tál étel is kerül az asztalra, s felér egy miniszteri díszbédél... ritkán múlik el látogatás a nélkül, hogy az ember evőszerszámait mozgásba ne hozza... A gyümölcs közül csak a dinnye érdemel dicséretet, amelyből oly sok van, mint nálunk a tök. Az asztalnál leginkább egy pár tele kosárral hoznak be, 10-12-öt felvágják, a legjobbakat kiválogatják, a rosszabbakat a cselédeknek vagy a sertéseknek adják. Itt nem egy-két darabkát esznek belőle, hanem hat-nyolc jó nagy darabot, sőt még többet is... a görög dinnyéből szintén igen sok terem. A gazdag reggeli után, 11 óra tájban megeszik az ember egy nagy dinnyét egyedül s ezért 1 órakor mégis a legpompásabb étvágya van. Rendesen csak két részre szokták felválni, s mindenki egy ilyen félgömböt vesz a tányérjára s aztán kanállal eszik... egy egyszerű paraszt embert látok háza előtt az utcán a padon ülve, s látom, hogy a legnagyobb egykedvűséggel fogyasztja dinnyéjét, melyet a mi földesurainknál talán 20 darabra is felválnának... Igen jól ízlik a gyenge kukoricza nyárson sütvé, illetőleg pirítva vagy főzve, vagy a hús paradicsommártással... ez egy „János pap országa”-féle vidék mivel roppant termékeny – tehát nagyon sok a felesleg is.. Hogy itt slendrián gazdálkodás folyik, meg kell bocsájtanunk, mivel sok szükséges dolog hiányzik... többször kirándultam vidékre és egy-két kellemes helyet is találtam, de azért sohasem olyat, mely egy német, vagy kivált szászországi faluval összehasonlítható lenne; mindig találtam mellette olyat, a mi nem tetszett, valami tökéletlent... a magyar, német, latin, franczia, olasz, tót és rác nyelvket itt mind beszélnek. Minden falusi lelkész tud 3-4 nyelvet. A magyar nyelv csengése nekem már három évvel ezelőtt Pozsonyban is tetszett... csak-hogy igen nehéz, mivel semmiféle nyelvhez nem hasonlító. Különös az, hogy a közönséges nép éppen oly jól beszél a nyelvet, mint az előkelők, sőt még tisztábban, mert ezek idegen szavakat is nationizálnak [magyarosítanak]... A posta minden utazási alkalmatosság közül a legdrágább... mi éppen egy negyedért utaztunk annak, amit a posta kívánt volna. Egy pécsi szekeres 50 forint helyett 30 forintért vállalta volna a Budáig való kocsizást, de egy vidéki paraszt a négy lovas kocsizásért 13 forintot kívánt, ha nem térünk be sehol

fogadóba, hanem a szabad ég alatt hálunk a mezőn, ez esetben hoz magával zabot, kenyeret, sajtot, hagymát stb. szénát majd útközben vesz a parasztoktól. Este, ha már nem mehet tovább, valami legelőn megállapodik, kifogja lovait, megbéklyózza, s legelni hagyja, ő maga lefekszik a földre s betakarózik bundájával, utasainak pedig tetszésükre bízza, hogy úgy töltsék az éjet, a mint nekik tetszik. Naponta 10-12, sőt több mérföldet is magunk mögött hagyunk. Útitársam harisnya helyett egy pár vászondarabot visel a lábán a mi nemzeties és igen szokásos. Egy talp, a mely sok szíjjal van a lábhoz és a bütyökhöz erősítve – ó- rómaiian néz ki... Fölöslegesen sok az életszükséglet, kivált vidéken és semmi értékök nincs. Vannak vidékek, a hol egy véka búzának az ára csak nyolcz garas. E jólét és olcsóság kevésbé származik a túltermelés, mint inkább a kivitel csekélyége következtében; ennek az oka pedig az, hogy az ország kereskedelmi viszonyai még a legszomorúbb helyzetben vannak, ennek pedig ismét politikai viszonyok az okai. Tevékenységgel és jó intézetekkel Magyarország egyike lehetne Európa legelső országainak, ennek azonban ez idő szerint áthághatatlan akadályok vannak útjában, melynek nagyrészt maga a nemzet az oka.

A pusztákon való rideg marhatartás részleteiről írva olvashatjuk: A marha épp úgy, mint a pásztorok, egész évben nem jutnak tető alá. Télen a marhát kazlakhoz terelik, hogy ottan egyenek, ha már a föld kemény. A pásztoroknak minden szombat este egész hétre való élelmiszert visznek ki, mely kenyérből, hagymából és szalonnából áll. Az ásott kutak szolgáltatják a vizet. A teheneket éppen nem fejik, a borjúkat fiatalon eladják. Az ökörtinókat harmadéves korukban adják el, párja a körülmények szerint 100, néha 150 forinton kél el. Egy ilyen pusztán gyakran csak egy tulajdonosnak a birtoka, ki 1000-2000 darab marhát nevel azon.... Ez egy igen kényelmes jövedelmi forrás, mert a marhatenyésztés nem kíván sok fáradságot és utánjárást... a nemesek itt roppant gazdagok vagy éppen semmijök nincs... Semmi sem jobb, mint az út egy ilyen pusztán keresztül... mindenki tetszése szerint úgy megy a sima füvön, mint akár az asztalon. Az emberek száraz marhaganéjjal tüzelnek és főznek, mert fát sok mérföldnyire még látni sem lehet.

Budára érve a legismertebb és a legjobb vendégfogadóba, a Fortunába szállottam a várba... Pesten jelenleg éppen vásár van, ez még növeli az élénkséget, éppen olyan nagy lárma és tolongás van, mint a lipcsei vásárokon, csak hogy itt a vásártér sokkal szebb... A pesti kávéház még a legszebb, a mit idáig láttam... Mivel ma vasárnap van, tehát délután állathec is van Pesten. Oly barbárnak tetszett nekem mindig e szórakozásnem, és mégis elhatároztam magamat, hogy egyszer megnézem. A köztársaságnak legméltóbb tárgya tulajdonképpen

az, midőn a heczmester egy felbőszült ökörral viaskodik s azt egy késsel leteríti... Én az ókori pogányság maradványának tekintem e játékot, melyet keresztény államokban nem kellene megtűrni. És hol találjuk mégis? Épen ott, hol a szenteskedést leginkább affektálják...

Az itteni társadalom életéről egy rövid rajzot nyújtok neked – írja nővérének. Budát Pesttel egy hajóhíd köti össze, amely 700 lépés hosszú. Mindkét városban külön körülbelül 50.000 ember lakik, mégis többen vannak Pesten és gazdagabbak, így pl. a fiatal gróf Károlyi évi jövedelme háromszázezer forintra megy. Ötvenezertől százezer forintig terjedő évi jövedelem valami nagyon közönséges.... Az alsó városrészekben a nemesek közül senki sem lakik, hanem csak a polgárság. A nemesek között sokkal több szebb és kedves asszony van, mint nálunk, kivált arcaik kifejezésteljesebbek; több a barna, mint a szőke. A középosztályt egymértékűnek vehetjük a mienkkel, de a köznép nálunk sokkal szebb és tisztább... Habozás nélkül mondhatom, hogy a mi polgárleányaink jobban vannak művelve, mint az itteni hölgyek legnagyobb része s e miatt a szokásos társalgási hang eléggé szegényes... A férfiak legnagyobb részéről is kevésbé mondhatunk jobbat, kivált a fiatal emberek rendkívül könnyelműek. E könnyelműség azonban mégis tetszik, kivált a másod- és harmadrendű nőknek.... A közlekedés Buda és Pest között teljes volt, igen neked tudnod kell, hogy mi szüntette meg e közlekedést... a hajóhidat egész éven át használják, egész télig, míg a jégzajlás kezdődik. Ekkor tehát el kell bontani, nehogy a jég kettészakítsa. Ezután már csak csónakkal lehet oda és visszautazni... egy-egy csónakba 30-40 ember fér s rendesen négyel közlekednek... Ha az átkelést az úszó jégdarabok nem akadályozzák, úgy öt perc alatt a másik parton lehetünk. Néha erősen megakad a csónak a jégdarabok között, s csak hintázó mozgások által lehet közülük menekülni, mit az utasoknak közösen kell végrehajtaniok. Ha a jégzajlás még erősebb, úgy csak egészen kis csónakkal lehet átkelni. Ha útközben egy nagyobb jégtáblához érkeznek, kiszállanak, a csónakot a jégtáblán átvontatják s a másik oldalon ismét a vízbe eresztik, különben pedig igyekeznek a jég között úgy átvergődni, amint csak lehet. Nálunk nehezen szánna reá magát az ember ily utazásra, míg itten gyakran egy bál miatt megtörténik. Végre, ha megállott a zajlás és átfagyott a folyam, a jégen át járnak gyalog és kocsin, úgy, mint nálunk.

1794 farsangi időszakáról is beszámol nővérének:

Volt alkalmam még: álarczos bált is megnézni... itt sem vehettem észre semmi feltűnőt, olyat, mi nálunk is ne lenne megengedve. Mivel a sarkantyú a nemzeti viselethez tartozik, tehát az álarcos bálba is sarkantyús

csizmában jönnek. Természetes tehát, hogy kivált az itteni igen heves táncz közben sok ruhát összetépnék s a nők bokáját meg-megsértik, s ha bár belátják ennek illetlen voltát, még sem hagynak fel vele. Kevésbé tartom megbocsáthatónak azt a szokást, hogy fegyverrel is jönnek álarczosbálra. Mivel a nemesnek egyedül van ama joga, hogy kardot viselhet s ettől semmiféle alkalommal sem akar megválni... Te tudod, hogy az idegenek, akik a mi zöld termüinket akarják megnézni, kötelesek előbb, ne hogy valamiben kárt tegyenek oldalfegyveröket, botjaikat az előteremben letenni. A bálterem mint Pesten, úgy Budán is elég nagy s képes 600-800 személyt is befogadni. A feltűnően szép phantasia maszkok igen ritkák, hanem annál gyakoriabbak a szép arcok és alakok. Nem emlékezem, hogy a világ valamely helyén egyszerre ennyi sok szép nőt lehetne együtt látni, mint itt. Drezda és Lipcse e mellett elbújhatnak. Magyar tánczot is járnak. A zene minden más zenétől nagyban különbözik, igen érzésteljes, gyakran lágy, majd megindító. A cigányok híresek arról, hogy a legjobban húzzák, és én mindenkor nagy gyönyörrel hallgattam. A táncz hasonlít a kozákokéhoz, de a sarkantyú pengése elengedhetetlen kíséretül szolgál. Sajátságos az is, hogy néha egyedül férfiak tánczolnak együtt.

A gróf gyűjtő útja Szabadka és Temerin érintésével az ún. határőr vidéken folytatódott, amelynek félkatonai, határvédelmi tevékenységéről olvashatunk részleteket, amelyeket érdekességük ellenére mellőztem, mivel sajátosságai nem tartoznak az általános civil világ keretébe.

A naplószerű levélgyűjtemény búcsúzó fejezetében, 1794. december végén gróf Hofmannsegg így vall szeretett nővérének:

Én, örülve egész magyarországi utam felett, melyet oly buzgón kezdettem, s oly másképpen folyt, mint én akartam és gondoltam, s amelynek annyi különféle katasztrófája volt, de amely végre is oly hasznosan és boldogan végződött szívemben édes honvággyal, könnyű szívvel vettem búcsút Budától és Pesttől, megrendeltem az előfogatot és öt halálosan unalmas nap után 36 mérföldet megtéve Bécsbe érkeztem. Nem sokára ölelni foglak.

A több európai országot is bejárt tudós utazó a sajátos magyarországi viszonyokat ok-okozati vonatkozásaiban világosan látja, és megfogalmazza annak legvégső felelőseként a nemzetet. Véleményét természettudósként fogalmazza meg. A korszak sokrétűen művelt, tájékozott grófja a vendég lojalitása vagy osztálykorlátai miatt már nem tér ki a gondok alapvető eredőjére, az általános társadalmi elmaradottságunkra. A magyar felvilágosodás legjobbjai a verpadon, vagy jobb esetben a kufsteini börtönerődben raboskodva fejezték be életüket.

A reformkor kiemelkedő magyar grófjának, Széchenyinek döblingi tragédiába torkoló küzdelme is adalék ahhoz, hogy a magyarországi feudális elmaradottságnak „áthághatatlan akadályai vannak”.

Még az illatos nyelvezetű, szelíd hangú, mesemondó Móra is így beszélteti parasztjait: *Nemigen tudták volna megmondani mi az az állam, de azt tudták, hogy a rekviráló is állam, meg a finánc is állam, meg a végrehajtó is állam, és állam minden, aminek pénzt kell adni semmiért, és még ezeken felül van valami olyan állam is, ami elkívánja az asszonyoktól az urukat, a gyerekektől az apjukat, és elviszi őket, senki sem tudja hová, senki sem tudja miért.*

Németh László a huszadik század első évtizedeiben a „minőség forradalmáról” ír, amely a végzett munkáért biztosított méltó fizetség mellé sorolja a munka örömét is, mert mindkettő feltétele a folyamatos fejlődésnek, jólétnek.

Globalizálódó világunkban csak az állandó innováció biztosíthatja a fejlődve haladást, amelyben az élet már régen meghaladta az egykoron sokat ismételt latin szólást, mely szerint „extra Hungariam non es vita”. Igenis Magyarországon kívül is van élet, de nekünk lányaink, fiaink részére e hazában együtt kell megteremtünk az általános társadalmi jólét feltételeit. Nem lehetünk középszerűek, mert nincs más alternatívánk.

Leányvár, 2016. szeptember 9.
Dr. Szakmár János

Judo hírek

Csapatgyőzelem Svájcban

A svájci Baar városában, a Walmannhalle csarnokban hat szőnyegen, nyolc ország 59 csapata 500 versenyzőjének részvételével rendezték meg a 17. Winner-Judo kupát. A leányvári ifi és serdülő lányok két korcsoportban indultak, az ifjúsági korosztály versenyzői közül voltak olyanok, akik saját korcsoportjukban és a juniorok közt is érmet szereztek.



Egyéni eredmények:

Junior U21

Tandi Alexa 1. hely, Andó Fruzsina 3. hely, Szabó Hugó 5. hely

IFI U18

Tandi Alexa 1. hely, Tandi Zsanett 1. hely, Farkas Szilvia 2. hely, Andó Fruzsina 3. hely, Kara Angéla 2. hely, Bócsa Lotti 1. hely, Kótai Barnabás 5. hely, Hertlik Máté 5. hely

Serdülők U15

Farkas Szilvia 1. hely, Tandi Zsanett 3. hely, Kótai Barnabás 2. hely, Kara Angéla 1. hely (Tabak), Bócsa Lotti 3. hely, Hertlik Máté 3. hely, Mohácsi Ramóna 3. hely, Szabó Tas 5. hely

Diák U13 és U11

Hertlik Nóra két 2.hely, Legény Glória 3. hely, Kieger Mátyás 5. hely, Tandi Rebeka 7. hely, Csizmadia Szilvia 7. hely

A csapatverseny eredménye (8 ország, 59 csapat):

1. helyezett: JS Baar (Svájc)
2. helyezett: Leányvár
3. Judo Uster (Svájc)

Bíróink is kiválóan működtek: György Patrícia, Oláh Szilárd, Faragó Norbert és Korok Solyom.

Nemzetközi eredmények a leányvári dzsúdósoknál

Remek eredményeket értek el a leányvári cselgáncsozók a Győrben rendezett serdülő EK versenyen, ahol Farkas Szilvia és Veres Attila remekül teljesített.

Egyéni eredmények: Farkas Szilvia 2. hely, Veres Attila 3. hely, Bócsa Lotti 7. hely, Kótai Barnabás 7. hely.

Kiválóan szerepeltek versenyzőink a nemzetközi U23-as országos bajnokságon

Dzsúdósaink 30 fővel Gután edzőtáboroztak augusztus 15. és 20. között. A jól sikerült felkészülés után elindultak a Nemzetközi Nyílt U23-as Magyar bajnokságon, ahol nagyszerű eredmények születtek:

Szabó Frigyes 1. hely (minden mérkőzését ipponnal nyerte), Veres Kinga 2. hely, Zorics Richárd 2. hely, Rábai László 2. hely, Tandi Alexa 3. hely, Szikora Kristóf 3. hely, Faragó Norbert 5. hely, Andó Fruzsina 5. hely.



Edzőtáborban



U23-as OB

Pfluger Antal

Anyakönyvi hírek

Megszületett



Takács Andrea és Hornyák László fia, Vince (2016. 06. 22.)

Elhunyt



Schmidt János (2016. 06. 02.)

Sok boldogságot és jó egészséget kívánunk augusztus és szeptember hónapban születésnapjukat ünneplő lakosoknak!

Impresszum

Leányvári Újság – Leinwarer Zeitung – Leányvár község lapja – Megjelenik kéthavonta – Lapzártá: minden hónap ötödikén – Kiadja: Piliscsévi Közös Önkormányzati Hivatal Leányvári Kirendeltsége – Sokszorosítás: FÉBÉ Kft. – Megjelenik 270 példányban – Főszerkesztő: Misik Hajnalka – Hirdetésfelvétel a Polgármesteri Hivatalban – Hirdetések árai: egy oldal 12.000 Ft + Áfa, fél oldal 6.000 Ft + Áfa, negyed oldal 3.000 Ft + Áfa. Lakossági apróhirdetések közzététele ingyenes. Tördelés: Mihelik István
Elérhetőség: leanyvariujssag@freemail.hu. Észrevételeiket, kérdéseiket a Polgármesteri Hivatalban elhelyezett gyűjtőládán, valamint a Leányvári Újság e-mail címén keresztül juttathatják el a szerkesztőségnek.

ISSN 2060-4874